

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Perényi és Bán Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Prandler és Petróczy Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen fuvardíj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. március 31-én kelt 10.G.40.288/2007/13. számú ítélete ellen az alperes részéről benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 312.500,- (Háromszáztizenkettőezer-ötszáz) Ft másodfokú költséget.

Kötelezi az alperest, hogy az illetékfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt 900.000,- (Kilencszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket fizesse meg az állami adóhatóság külön felhívására.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes 2000. június 30-án adásvételi szerződést kötött a **P.** címzettel, amely szerint a címzett 299.334,- USD vételárért szemüvegkereteket és napszemüveget vásárolt az alperestől. A megállapodás 3.1. pontja szerint az alperes vállalta, hogy az árut a címzett részére vasúton, legkésőbb 2001. január 31-ig szállítja. A szerződés 3.2. pontjában megállapodtak abban, hogy amennyiben a leszállítás nem teljesül, vagy nem időre történik, a címzett késedelmi kötbér megfizetésére tarthat igényt, amely a szerződés

összegének 8 %-a. A 3.3. szerint, amennyiben az áru leszállítása később történik meg, a címzettnek jogában áll az áru átvételét megtagadni és a szerződéstől elállni. A 3.4. azt rögzíti, hogy amennyiben a vevő eláll az áru átvételétől a 3.3. szerződéses rendelkezés alapján, az árunak a vevő részére történő visszaküldéséből adódóan valamennyi költséget az eladó alperes viseli.

Az alperes 2000. december 14-én ajánlatot kért a felperestől a fenti árunak Budapestről K. (Oroszország) rendeltetési állomásra történő vasúti szállítására. A felperes 1.450,- USD fuvardíj ajánlatot adott és 2000. december 20-án megbízta a B. Kft.-t 2000. december 22-i határidőre az áru berakásával, a vámudvarra való szállításával és a Budapest Józsefvárosi Pályaudvaron történő leadásával.

A felperes 2000. december 21-én 420.196,- Ft összegű fuvardíjról számlát bocsátott ki az alperes felé, amelyet az alperes még aznap készpénzben kiegyenlített. A szállított árura vonatkozó fuvarlevél 2000. december 22-én került kiállításra, amelynek az alperes által lepecsételt és aláírt példányán a 24. rovatot kitöltve, az alperes az áru értékét bevallotta.

A M. Kft. a felperes felé 2000. december 28-án 145.425,- Ft összegű számlát állított ki a konténer egyedi feladásáról, majd 2001. január 18-án pótszámlaként, egyéb költség címén 1.813.019,- Ft összegű számlát bocsátott ki. A felperes az alperesnek 2001. január 8-i fizetési határidővel összesen 3.207.947,- Ft összegű számlát állított ki a M. és a FÁK vonali mellékköltség kiterheléseként. A felperes a 2001. január 10-én és 16-án küldött faxaiban felszólította az alperest a fenti számla kiegyenlítésére. A felperes közölte az alperessel, hogy az áru kiszolgáltatása mindaddig nem történik meg, amíg az alperes az értékigazolásra felmerült egyéb költségeket, az arról kiállított számlát nem egyenlíti ki.

Az alperes a 2001. január 16-i faxában arra hivatkozott, hogy a számlát a felperes helytelenül állította ki, mert a M.-nál azt közölték, hogy a szállítmány értéknylatkozáttal történő feladása esetén a tarifa a bejelentett érték 2 %-a. Az alperes egyidejűleg figyelmeztette a felperest, hogy ha a szállítási határidő be nem tartása miatt a vevő eláll a szállítmány átvételétől, abban az esetben valamennyi költséget a felperesre fogja terhelni.

A felperes 2001. január 31-én - 2001. február 5-i fizetési határidővel - 3.153.546,- Ft összegű számlát bocsátott ki, mellékköltség kiterhelésként, amelyet az alperes ügyvezetője a kiállítás napján átvett.

A konténer 2001. január 22-én érkezett K.ba, azonban az áru kiadására a címzett részére nem került sor, mivel a Közlekedési Minisztériumból 2001. január 24-én kérték a konténer kiadásának a megtagadását, figyelemmel arra, hogy az áru címzettjének jelentős tartozása áll fenn a feladóval szemben. A távirat tartalmát az alperes kifogásolta a felperes felé.

A címzett 2001. február 2-án az alperessel kötött szerződéstől elállt - majd miután a felperes az alperes átcímzésre irányuló kérelmét nem teljesítette - 2001. április 4-én az áruról az állam javára lemondott. Az áru 2001. április 28-án a K.i Vámhivatal részére átadásra került.

A felperes 2001. június 12-én az elsőfokú bírósághoz benyújtott keresetlevelében az alperest 3.153.546,- Ft tőke és ennek 2001. február 6-tól évi 11 %-os mértékű késedelmi kamat és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni, figyelemmel arra,

hogy a magyar, ukrán és az orosz útvonalon a perbeli áruszállítással kapcsolatban az értékbevallásból eredően ilyen összegű többletköltséget fizetett ki.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a felperes az ajánlatot annak ismeretében közölte, hogy az áru értékéről tudomása volt, tudta azt is, hogy a nemzetközi fuvarlevél 24. oszlopa tartalmazta az áru értékmegjelölését. Egyúttal 403.789,- USD és annak késedelmi kamata erejéig viszontkeresetet terjesztett elő a Ptk. 520. § és a Ptk. 503. § (1) bekezdésére való hivatkozással.

A felperes az alperes viszontkeresetének az elutasítását kérte, mivel álláspontja szerint a Ptk. 520. § (2) bekezdése alapján, mint szállítmányozó a bekövetkezett kárért nem felel.

A Fővárosi Bíróság 2005. május 23. napján kelt 6.G.40.094/2002/60. számú ítéletében az alperest a keresetnek megfelelően marasztalta, míg a viszontkeresetet elutasította; a határozatot a Fővárosi Ítéltábla a 2005. december 15-én kelt 14.Gf.40.308/2005/4. számú végzésével hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban a felperes a kereseti kérelmét módosította, 3.107.038,- Ft és ezután 2001. február 6-tól a kifizetés napjáig járó, az évi költségvetési törvényben meghatározott mértékű késedelmi kamat, és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes az ellenkérelmét annyiban módosította, hogy az értékbevallás 2 %-ának megfelelő többletköltséget, azaz 3.153.546,- Ft-ot elfogadott. Arra hivatkozott, hogy a számlán szereplő összeg átutalására azért nem került sor, mert korábban bekövetkezett a kára, mint ahogy a számla esedékessé vált.

A Fővárosi Bíróság a 2008. november 18. napján kelt 10.G.40.288/2007/9. számú részítéletében az alperest a felperes módosított keresetének megfelelően marasztalta, amely határozat 2009. január 6. napján jogerőre emelkedett.

Az alperes a viszontkeresetében a felperest 113.978.303,- Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni, hivatkozva a Ptk. 520 §-ára, a Ptk. 313. §-ára és a Ptk. 514. § (1) bekezdésére. A felperes csak 2001. január 31-én állította ki a 3.153.546,- Ft-ról a végső számlát, amelynek fizetési határideje 2001. február 5. napja volt, ezért a felperes a saját felróható magatartása és késedelembe esése miatt - álláspontja szerint - nem hivatkozhat arra, hogy az esedékes díjfizetési határidőben az alperes nem teljesítette a kötelezettségét. A felperes azzal szegett szerződést, hogy megakadályozta az eredeti címzett részére történő átadását az árunak, és nem teljesítette a küldemény átirányítására adott utasítást sem. Az alperes a Ptk. 313. §-a alapján jogos ok nélkül tagadta meg a szerződés teljesítését, ezért a lehetetlenülés jogkövetkezményeinek alkalmazását kérte, és a Ptk. 312. § (2) bekezdésére hivatkozva kártérítést követelt.

A Fővárosi Bíróság a 2009. március 31-én kelt 10.G.40.288/2007/13. számú ítéletében az alperes viszontkeresetét elutasította, és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 600.000,- Ft perköltséget, a 10.G.40.288/2007/9. számú részítéletet hatályában fenntartotta

Határozata indokolásában megállapította, hogy a peres felek között a Ptk. 517. §-ában szabályozott szállítmányozási szerződés jött létre.

A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a felperes a szállítmányozási szerződést megszegte, a szerződés teljesítését és az áru kiadását jogosulatlanul tagadta meg, a felperes szerződésszegése alapján kártérítésre jogosult, továbbá, hogy a Ptk. 355. § (4) bekezdésében foglaltak szerinti kára bekövetkezett, a kár mértékét és annak esedékességét, továbbá azt, hogy a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A megismételt eljárásban - az alperes nyilatkozatára figyelemmel - a felek a perben egyezően adták elő azt a tényt, hogy az alperes 3.153.546,- Ft fuvardíjat nem fizetett meg a felperesnek. Az alperes a számla kifizetésével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy csak 2001. február 6-tól esett késedelembe, a számlát pedig azért nem egyenlítette ki határidőn belül, mert a kár a számla esedékességi határidejét megelőzően már bekövetkezett.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek a szerződés teljesítésében együttműködésre kötelesek. A kötelezettnek a szerződés teljesítése érdekében úgy kell eljárnia, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a jogosultnak pedig ugyanilyen módon elő kell segíteni a teljesítést. Az együttműködési kötelezettséget, illetve az azzal kapcsolatos felelősséget nem lehet kizárni azért, mert az a polgári jog egyik alapvető elvének kizárását eredményezné. Az együttműködésről szóló szabály kógens jellegű. Az alperes, függetlenül attól, hogy a címzett elállásának időpontjában a fenti számla fizetési határideje még nem járt le, a szerződésből eredő kötelezettségvállalására, és az együttműködési kötelezettségére tekintettel köteles lett volna a számlát kiegyenlíteni. Amennyiben a fizetési kötelezettségének eleget tett volna, a felperes az árut köteles lett volna kiadni, így a címzett felé az alperes határidőben tudott volna teljesíteni. Amennyiben az alperes az együttműködési kötelezettségének eleget tett volna, úgy a Ptk. 340. §-a értelmében a kár elhárítható lett volna, a címzett elállását ezért az alperes jogellenes magatartása okozta. Az alperes az általa ismert fizetési kötelezettségének nem tett eleget a felperes felé. A felperes az alperes késedelmének bekövetkeztével, 2001. február 6-tól kezdődően, jogosan tagadta meg az áru kiadását a Ptk. 281. § (2) bekezdése alapján. A Nemzetközi Vasúti Árufuvarozásról szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 170/2002. (VIII. 7.) Korm. rendelet 17. cikk 1. §-a értelmében a vasút köteles a küldeményt a rendeltetési állomásra való megérkezése után a fuvarlevéllel együtt az átvevőnek kiszolgáltatni az átvevőt terhelő összes költség kiegyenlítése után, az átvevő pedig köteles a költségeket megfizetni és a küldeményt átvenni. A 17. cikk 4. §-a értelmében a küldemény kiszolgáltatása a rendeltetési vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint történik. Ennek értelmében az Oroszország vasútállomásaira érkező importáru kiadása kizárólag valamennyi költségviselő speditőr által a fuvardíj megfizetését igazoló távirat után történhetett meg. A felperes tehát jogosan tagadta meg a szerződés teljesítését, a

felperest kártérítési felelősség nem terheli, mivel a felperes magatartása nem volt jogellenes.

Mindezek alapján az alperes viszontkeresetét mint alaptalant, elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben kérte annak felülvizsgálatát a fellebbezésben és a viszontkeresetben részletesen előterjesztettek alapján.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok figyelmen kívül hagyásával, a tényállás nem teljeskörű értékelésével hozta meg az ítéletét.

Sérlemelte, hogy az elsőfokú bíróság nem mérlegelte azt a tényt, hogy a felperes követelése szállítmányozás díj különbözet címén, 3.153.546,- Ft volt, míg ezzel szemben az alperesnek okozott kár 113.978.303,- Ft volt. A Ptk. 519. § (1) bekezdésének rendelkezése alapján a törvényes zálogjog a szállítmányozót is a díj és a szükséges, valamint a hasznos költségek erejéig illeti meg.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem mérlegelte a felek együttműködési kötelezettsége körében az alperes által előadott, és bizonyítékokkal alátámasztott felperesi együttműködési kötelezettségének megszegését. Tévesen állapította meg, hogy az alperes az együttműködési kötelezettségének nem tett eleget, mivel mindent megtett annak érdekében, hogy az árut átirányítsa más vevő részére, azért, hogy ne következzen be a kár. A mérlegelése során az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a kár a felperes szerződésszegő magatartása miatt következett be, a felperes szegte meg az együttműködési kötelezettségét azzal, hogy a felperes érdekkörében felmerült okból - tévesen állította ki a számlát - jogosulatlanul tagadta meg a szállítmány kiadását.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és az alperes költségeiben történő marasztalását kérte.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak önmagában azt a tényt nem kellett mérlegelnie, hogy a felperesi követeléssel szemben az alperes milyen összegű viszkonkeresetet terjesztett elő.

Hangsúlyozta, hogy a perbeli esetben a felperes zálogjogot nem érvényesített.

A felek együttműködési kötelezettsége körében az alperes azt állította, hogy a küldemény átirányítása érdekében minden tőle telhetőt megtett. Ehhez képest a felek a szerződéskötéskor - az alperes által sem vitatottan - előre fizetésben állapodtak meg. Az átirányítást az alperes az A/35 szám alatt csatolt okirat szerint a felperes költségére kérte, holott ebben az időpontban már fennállt a felperessel szembeni tartozása.

A perben bizonyítást nyert, hogy ha az alperes megfizette volna az értékbevallási díjat, akkor a küldemény kiszolgáltatása az átvevő elállási jogosultságát megelőzően megtörtént volna, és az alperes tudatában volt annak, hogy a kiszolgáltatás előfeltétele az értékbevallási díj teljesítése.

Az alperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a felperesi kereset vonatkozásában jogerős részítéletet hozott, ezért a jelen másodfokú eljárás tárgyát kizárólag az elsőfokú bíróság által elutasított viszontkereset képezte.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és helytálló jogi következtetéssel utasította el az alperes kártérítés megfizetésére irányuló viszontkeresetét.

Az okszerűen mérlegelt bizonyítékok, a szerződéses rendelkezések, valamint a perbeli jogvita elbírálására irányadó jogszabályok helyes értelmezése alapján megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a jelen ügyben a felperest nem terheli kártérítési felelősség. A jogszerű mérlegelésen alapuló tényállás a másodfokú bíróságot is köti, ezért a másodfokú eljárásban nem volt lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére (BH 2006/403).

A Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezése kapcsán az alábbiakra mutat rá.

Az elsőfokú bíróságnak a követelések összegét nem kellett mérlegelnie, mert az összegek nagyságának önmagában nincs jelentősége.

A felperes sem az elsőfokú eljárásban, sem azt megelőzően nem érvényesített zálogjogot, ezt nem is állította, hanem a címzett részére nem adta ki az árut, mivel az alperes nem fizette ki a részére a teljes fuvardíjat. A címzettnek át nem adott áru azonban a felpereshez soha nem került.

Az elsőfokú bíróság a felek együttműködési kötelezettsége körében mérlegelte a Pp. 206. §-a alapján az alperes által előadottakat és az ezzel kapcsolatban bejelentett bizonyítékokat és ezekből megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy éppen az alperes volt az, aki az együttműködési kötelezettségét megszegte.

Jelen eljárásban a felperes vitatta az alperes által hivatkozott szerződésszegő magatartását, ezért a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján fennálló bizonyítási kötelezettség körében az alperesnek kellett volna ezt a tényt bizonyítani.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254.§ (3) bekezdése alapján - érdemben helytálló indokaira tekintettel - helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kell a felperesnek a másodfokú eljárás során felmerült költségét megfizetnie. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg és azzal, hogy az összeg az általános forgalmi adót is tartalmazza.

Budapest, 2009. év november hó 12. napján

. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsánna sk.
előadó bíró

. Tibold Ágnes sk.
bíró

A kiadmány hiteléül:

bírószági tisztviselő